

Hallsbergs kommun
kommun@hallsberg.se
Rektor för Långängsskolan
agneta.hedlund.medin@edu.hallsberg.se

2018-12-03

Dnr 400-2017:10221

Beslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolans arbete för
att utbildningen vid Långängsskolan i Hallsbergs
kommun ska vila på vetenskaplig grund och
beprövad erfarenhet

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolans arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Syftet är att granska kvaliteten i rektorns och huvudmannens arbete med att, utifrån identifierade behov, skapa förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning skapar rektorn förutsättningar och arbetar för att utbildningen i skolenheten, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?
2. I vilken utsträckning skapar huvudmannen förutsättningar och arbetar för att utbildningen i grundskolan, utifrån identifierade behov, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet?

Granskningen utgår från följande definitioner av begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet:

Vetenskaplig grund – att skolorna såväl ska använda kunskap som härrör från vetenskapliga studier som att praktisera ett systematiskt utforskande för att kritiskt kunna granska, pröva och sätta resultat i ett sammanhang.

Beprövad erfarenhet – erfarenhet som är prövad, dokumenterad och genererad under längre tidsperiod och av många.

Granskningen genomförs i 30 skolenheter och deras respektive huvudman. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Den kommunala skolan Långängskolan i Hallsbergs kommun ingår tillsammans med huvudmannen i denna granskning.

Utredarna Daniel Talje och Oskar Cliffordson besökte Långängskolan och Hallsbergs kommun den 25 oktober 2018. Intervjuer genomfördes med lärare, rektor och kommunens utvecklingssamordnare. Den 1 november genomfördes en telefonintervju med chefen för utbildningsförvaltningen.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten från de granskade skolorna och huvudmännen i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Bakgrundsfakta

Hallsbergs kommun är beläget i Örebro län och har cirka 16 000 invånare. Kommunen erbjuder utbildning vid sju grundskolor. En av skolorna har årskurserna 7-9, en annan förskoleklass till årskurs 9. Övriga fem skolor erbjuder utbildning från förskoleklass till årskurs 6. Långängskolan är en av dem.

Läsåret 2018/19 har skolan 428 elever och leds av en rektor. Lärarna är indelade i arbetslag för förskoleklass-årskurs 1, årskurs 2-4 och årskurs 5-6. Vid tiden för Skolinspektionens granskning genomgår skolan en stor renovering. Av utrymmesskäl är därför undervisningen för eleverna i årskurs 5-6 förlagd till en av kommunens närliggande skolor.

Samtliga huvudmän och rektorer vid de skolor som besökts i samband med kvalitetsgranskningen har ombetts att lämna en verksamhetsredogörelse till Skolinspektionen. I den beskrivs det mest omfattande utvecklingsarbetet som pågår.

Utvecklingsarbete skolenhet

Rektorn för Långängskolan har beskrivit följande utvecklingsarbete:

- Skolverkets och Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) utbildningssatsning "Specialpedagogik för lärande". Deltagandet i projektet innebär att skolan, utifrån behov, genomför moduler som ingår i denna satsning.
- Projektet "Styrning och ledning matematik" som syftar till att utveckla undervisningen i matematik. Projektet, som i dagsläget är ett pilotprojekt, bedrivs i Sveriges kommuner och landsting (SKL)s regi. Forskare från Nationellt centrum för matematik (NCM) vid Göteborgs universitet ansvarar för att genomförandet.

Utvecklingsarbete huvudman

Företrädare för utbildningsförvaltningen har bland annat beskrivit följande utvecklingsarbete:

- Skolverkets utvecklingsprogram "Leda digitalisering", vilket syftar till att med teknikens hjälp stödja skollära i arbetet med att organisera för bästa lärande.
- "Skolkulturanalys" i samarbete med Mittuniversitetet. Syftet är att skapa en nulägesbild över de rådande kulturen på skolan, så att utvecklingsinsatser kan planeras och tas emot på bästa sätt.
- Projektet "Kvalitet i fritidshemmet" i samarbete med forskningsledaren Ann S Pihlgren vid Ignite Research Institute.

Utöver dessa utvecklingsarbeten nämner även utbildningsförvaltningen ovan nämnda projekt i matematik.

Skolinspektionens bedömning

Utifrån identifierade behov arbetar rektorn vid Långängsskolan med att skapa förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Skolinspektionens granskning visar att arbetet med detta fungerar väl i flera delar.

Det gäller exempelvis arbetet rektorn och personalen bedriver för att ta reda på vilka behov skolan har av utvecklingsinsatser. Dessa behov har personalen och rektorn dels identifierat genom en s.k. skolkulturanalys, dels genom en analys av enkät- och kunskapsresultat. Det har framkommit i granskningen att kommunen på motsvarande sätt har ett system som möjliggör att se vilka resultat respektive skola når och vilka behov av utvecklingsåtgärder rektorernas analyser visar att respektive skola har. Mot bakgrund av denna information har kommunen därefter prioriterat kommunövergripande insatser, såväl som insatser som rör enstaka skolor, i syfte att bidra till utveckling av skolorna.

Granskningen visar vidare att de utvecklingsinsatser som därefter genomförts vid Långängsskolan anpassats så att de passar den situation som råder vid skolan. Exempel på detta är skolans deltagande i utbildningsinsatsen "Specialpedagogik för lärande". Skolans val att delta i detta projekt föregicks av en analys av undervisningen och kunskapsresultaten. Analysen visade att specialpedagogiska insatser skulle prioriteras då det bedömdes att sådana torde ha god inverkan på elevernas kunskapsresultat. När lärarna och specialpedagogen vid Långängsskolan genomför de moduler som ingår i "Specialpedagogik för lärande" får de möjlighet att dela och pröva erfarenheter med varandra inom skolan. Specialpedagogen, som i projektet har rollen som handledare till lärarna, ingår i ett nätverk med handledare vid andra deltagande skolor. Vid tiden för granskningen har handledarna träffats tre gånger och då har visst utbyte av erfarenheter skett.

I skolans utvärderingar av undervisningen har de också konstaterat att resultaten i matematik varit låga under flera år och att det därför behövs ämnesspecifika insatser för att utveckla undervisningen i matematik. Kommunen har tagit till sig denna information och också konstaterat att insatser för att utveckla undervisningen i matematik behövs vid Långängsskolan och andra skolor i kommunen. Från och med denna termin valde kommunen därför att delta i ovan nämnda pilotprojekt för att utveckla undervisningen i matematik. I projektet deltar lärare från Långängsskolan som undervisar i årskurs 1-3. Även lärare från andra skolor i fem olika kommuner kommer att delta. Under ledning av en forskare får lärarna dels pröva och utvärdera metoder som tillämpats med framgång inom tidigare matematiksatsningar, dels pröva en ny modell för undervisning inom matematik.

Utbildningsförvaltningen planerar att även övriga lärare i kommunen som undervisar i matematik i F-3 ska delta under kommande terminer. Därefter ska deltagandet utökas till att även omfatta lärare i de högre årskurserna. När projektet pågår ska lärare få möjlighet att utbyta erfarenheter med andra lärare på skolan, såväl som med lärare vid andra deltagande skolor i och utanför kommunen.

Skolinspektionen konstaterar att de strukturer som finns inom ovan nämnda projekt kan ge lärarna förutsättningar att pröva och dokumentera erfarenheter och sprida dessa resultat till andra. Skolinspektionen bedömer därmed att skolan och kommunen, i vissa delar, har ett system med vars hjälp lärarnas erfarenheter från undervisningen skulle kunna spridas och prövas och på så sätt utvecklas till beprövad erfarenhet. Inom kommunen finns det även ett antal nätverk för vissa ämnen och årskurser, med vars hjälp erfarenheter kan

spridas. Dock framkommer det i granskningen att det saknas nätverk för utbyten mellan lärare som undervisar i andra ämnen och årskurser. Det framkommer också att det för vissa ämnen förvisso finns nätverk men att lärare upplever att de inte får till sig erfarenheter från andra skolor rörande dessa ämnen. Nätverken fungerar därmed inte fullt ut som verktyg för att ta emot och sprida lärares erfarenheter från undervisningen. Det har också framkommit i granskningen att skolan och kommunen, utöver nätverken, inte använder sig av några andra sätt för att sprida erfarenheter.

Respektive arbetslag vid Långängsskolan leds av en utvecklingsledare som har i uppdrag att driva de utvecklingsinsatser som skolläningen beslutat att skolan ska genomföra. Det är förvisso inte direkt uttalat av rektorn att utvecklingsledarna ska driva frågor om utbildningens koppling till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet men rektorn har en förväntan på all personal att de i sitt arbete ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärarna berättar att detta innebär att de under sin förtroendetid ska ta till sig ny kunskap och beprövad erfarenhet samt följa med i pedagogisk forskning. Rektorn exemplifierar detta genom att berätta att hon köpt in litteratur som lärarna ska läsa för att fortbilda sig i lågaffektivt bemötande och att förtroendetiden är avsatt för detta.

Det framkommer också i granskningen att förstelärarna i kommunen har en blogg där de ibland dokumenterar erfarenheter från undervisningen och lägger upp länkar till olika informationskällor. Lärarna berättar vidare att kommunens utvecklingssamordnare ibland sprider viss information till dem om bland annat olika föreläsningar och fortbildningar. Det är dock lite oklart hur man får del av den information, speciellt om man är nyanställd lärare, berättar de.

Lärarna säger att möjligheten att få till sig information som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i mångt och mycket bygger på de enskilda lärarnas egna initiativ och att de har vetskap om var informationen går att hitta. De menar att det vore bra om det fanns mer specifikt avsatt tid då lärarna ska ta till sig vetenskapligt baserad information och beprövade erfarenheter och om lättillgängliga informationskanaler skapades för detta.

Även om det framkommer att rektorn och huvudmannen i flera delar skapar förutsättningar för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet visar granskningen att det finns delar i verksamheten som behöver förbättras, vilket redogörs för nedan.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- **Rektorn och huvudmannen behöver se till att de strukturer som finns på skolenheten och inom kommunen utvecklas så att de möjliggör att lärares erfarenheter kan utvecklas till beprövad erfarenhet.**

Skolinspektionen bedömer att Långängsskolan och Hallsbergs kommun inte sett till att strukturer skapats för att möjliggöra att erfarenheter kan utvecklas till beprövad erfarenhet. Granskningen visar visserligen att skolan och kommunen har vissa strukturer som möjliggör att lärares erfarenheter kan tas omhand och spridas. Skolverket slår emellertid fast att erfarenheter från undervisning behöver vara prövade, dokumenterade och genererade av många, och under en längre tid, för att de ska kunna anses vara beprövade erfarenheter. Mot bakgrund av denna definition bedömer Skolinspektionen att

de strukturer Långängsskolan och Hallsbergs kommun har för att sprida erfarenheter från undervisningen behöver utvecklas så att fler lärare inom fler ämnen än vad som är fallet i dagsläget får möjlighet att regelbundet träffas och utbyta erfarenheter. Erfarenheterna och utfallet av hur väl olika praktiserade metoder fungerat behöver också systematiseras och dokumenteras så att de kan spridas och prövas av många. Ett sätt för Hallsbergs kommun att skapa en bättre grund för att erfarenheter ska kunna sprida och prövas av många kan vara att utveckla samverkan med andra skolhuvudmän.

Som beskrivits ovan visar granskningen att skolan och kommunen deltar i projekt som ger dem möjlighet att systematiskt sprida, pröva och dokumentera erfarenheter. Skolinspektionen noterar således att det inom skolan och kommunen finns strukturer som kan användas för att erfarenheter ska kunna utvecklas till att bli beprövade. Dessa möjligheter måste dock utökas så att erfarenheter från fler delar av utbildningen omfattas av sådana strukturer.

Detta innebär att Hallsbergs kommun och rektorn behöver se till att de strukturer som finns vid skolan utvecklas så att lärare vid Långängsskolan i större utsträckning än i nuläget får möjlighet att diskutera erfarenheter i utbildningen. På motsvarande sätt innebär det också att Hallsbergs kommun behöver utveckla strukturerna mellan kommunens skolor, såväl som strukturer för utbyten med andra huvudmäns skolor, för att möjliggöra att erfarenheter från utbildningen kan spridas, prövas och utvecklas av många. På så sätt kan lärarnas erfarenheter utvecklas till beprövade erfarenheter. En förutsättning för att så ska kunna ske på ett systematiskt sätt är att erfarenheterna dokumenteras.

- **Rektorn behöver se till att det finns strukturer på skolan som möjliggör för lärarna att söka och inhämta ny kunskap.**

Skolinspektionen bedömer att rektorn vid Långängsskolan behöver se till att det finns strukturer på skolan som ger lärarna större möjligheter att söka och inhämta ny kunskap. Det har förvisso framkommit i granskningen att rektorn har en förväntan på lärarna att ta till sig ny kunskap och erfarenheter samt följa med i den pedagogiska forskningen. Det har också framkommit att rektorn förväntar sig att lärarna använder delar av sin förtroendetid för detta. Men för att detta ska kunna göras regelbundet och effektivt upplever lärarna att det behöver bli mer tydligt uttalat när de ska lägga tid på dessa saker och att lättillgängliga informationskanaler för detta ändamål skapas.

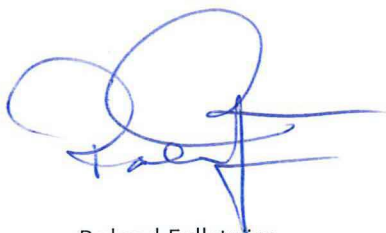
Detta innebär, mot bakgrund av ovanstående, att Långängsskolan behöver se till att strukturer skapas på skolan för att underlätta för lärare att regelbundet söka och inhämta ny kunskap.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 7 juni 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits och vilka effekter de gett utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post, till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr 400-2017:10221) i de handlingar som sänds in. Som stöd för redovisningen kan bifogad mall (Bilaga 2) användas.

På Skolinspektionens vägnar

Roland Fallström

Daniel Talje

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/grundskolans-arbete-for-att-utbildningen-ska-vila-pa-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet/>

Bilaga 1: Författningsstöd – Grundskolans arbete för att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Utformningen av utbildningen

Skollagen (2010:800)

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 §, tredje stycket).

Förfaranden

Prop. 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet s 223 - 224

Innebörden av begreppet vetenskaplig grund finns utvecklad i förfarandena till högskolelagen. Regeringen anser att de krav som ställs på skolan att ge eleverna förutsättningar att erövra kunskaper blir alltmer omfattande och att det är nödvändigt att ta ställning i etiska frågor inom alla kunskapsområden. Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper. Att ta ställning i politiska och moraliska frågor kräver också en god kunskapsgrund. De nationella styrdokumentet ger läraren utrymme att välja innehåll och metoder för att nå målen. Detta kräver ett vetenskapligt förhållningssätt i bemärkelsen att kritiskt granska, att pröva och att sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang. Arbetet i skolan med att välja innehåll och metod och att värdera resultatet ska därför präglas av ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevant forskning och beprövad erfarenhet. Utbildningen, och de läroplaner och kursplaner som styr den, vilar självklart på forskningsbaserad grund och beprövad erfarenhet. Detta bör markeras i lagen. Regeringen föreslår formuleringen att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". Både utbildningens innehåll och den pedagogik som används omfattas av bestämmelsen. Formuleringen tydliggör också lärares ansvar att bedriva en undervisning som vilar på vetenskaplig grund. Beträffande formuleringen om att utbildningen ska "vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet", så gäller den, som ovan redovisats, utbildningen i vid mening och utgör en del av grunden för verksamheternas styrdokument.

Offentliga utredningar

SOU 2018:19. Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring s 25 - 27

Vetenskaplig grund

Begreppet vetenskaplig grund definieras inte i skollagen utan har av Skolverket, i linje med propositionen Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet (prop. 2009/10:165), preciserats till att arbetet i skolan ska utgå från ett vetenskapligt förhållningssätt och kunskaper som grundar sig på relevanta forskningsresultat och beprövad erfarenhet. Skolverket ger följande beskrivning av begreppet: "Vetenskaplig grund innebär att kritiskt granska, pröva och sätta enskilda faktakunskaper i ett sammanhang samt söka efter

förklaringar och orsakssamband i tillgänglig relevant forskning". Enligt utredningen beskriver denna tolkning närmast ett förhållningssätt till vetenskap – ett forskningsbaserat arbetssätt. Skolforskningsinstitutet särskiljer begreppen vetenskaplig grund och vetenskapligt förhållningssätt. Man understryker att det är undervisningen som bedrivs som baseras på resultat från vetenskapliga studier, både avseende innehåll och hur man undervisar. Ett vetenskapligt, eller kritiskt, förhållningssätt är däremot något man själv utvecklar. Ett vetenskapligt eller kritiskt förhållningssätt bör enligt Skolforskningsinstitutet alla ha i alla sammanhang där man planerar, genomför eller utvärderar sin undervisning. Vad gäller skollagen är det utbildningen som ska vila på vetenskaplig grund. I 1 kap. 3 § skollagen definieras utbildning som den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål. Undervisning definieras som sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

Beprövad erfarenhet

Beprövad erfarenhet är ett begrepp som är särskilt kopplat till yrkesgrupper inom områdena hälso- och sjukvård och skola. Även om uttrycket i sig är komplext så har det tillkommit för att omfamna dimensioner av kompetenser som är av vikt i praktikens utövning till gagn för patienter, elever och studenter (och även anhöriga). Beprövad erfarenhet framställs ibland som att det omfattar allt övrigt som inte täcks in av det som är vetenskapligt grundat.

Det är olyckligt för begreppet får därmed ett otydligt berättigande. Många av de problemområden där den beprövade erfarenheten har bidragit till kunskapsuppbyggande och professionens kompetensutveckling utgör också en viktig grund för identifiering och precisering av forskningsfrågor. Beprövad erfarenhet kopplas ofta samman med lång erfarenhet men bör mer beskrivas genom de professionella erfarenheter som upprepat har identifierats, observerats, verifierats och accepterats av professionen. Den beprövade erfarenheten är i första hand kontextuell och lokal, ofta kollektiv inom en profession och tydligt kommunicerad för att kunna användas av flertalet. Skolverkets definition av beprövad erfarenhet (kunskap som är genererad vid upprepade tillfällen över tid, som är dokumenterad och kvalitetssäkrad) ger lite utrymme för att vidareutveckla och framhålla betydelsen av den erfarenhetsbaserade professionskunskapen. I många undervisningssituationer behöver den beprövade erfarenheten vara vägledande i de fall då vetenskaplig grund inte finns att tillgå. Den beprövade erfarenheten är en värdefull komponent i det dagliga utövandet av lärarprofessionen med konsekvenser för lärande som behöver beskrivas, reflekteras och få acceptans. Den bör också ses som en likvärdig komponent och ett komplement inom praktikinära forskning där den i sig kan utgöra en startpunkt för att beforska praktiken.

Ställningstaganden

Skolverket¹

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/forskningsbaserat-arbetssatt/att-arbeta-forskningsbase-rat-1.244042>

Forskningsbaserat arbetssätt

Att arbeta forskningsbaserat innebär att systematiskt undersöka och utveckla den egna verksamheten utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. För att göra det effektivt krävs ett vetenskapligt förhållningssätt där man diskuterar, kritiskt granskar, använder och utvärderar relevant forskning på utbildningsområdet och annan systematiskt framtagen kunskap.

Forskningsbaserat arbetssätt ställer krav på en hög grad av systematik, begreppsmedvetenhet och struktur. Detta arbetssätt ska inte enbart förstås som att lärarlaget sitter ner och diskuterar eller att vi förlitar oss på den egna uppfattningen eller magkänslan. När det gäller att utveckla kvaliteten i undervisningen innebär det att det ska finnas stöd i forskningen för de metoder som skolan använder och de kunskaper som skolan lär ut. Ett forskningsbaserat arbetssätt innebär alltså att medvetet använda sig av både vetenskapligt grundad kunskap och beprövad erfarenhet som bas för det egna kvalitets- och utvecklingsarbetet.

Ett forskningsbaserat arbetssätt innebär att inta ett vetenskapligt förhållningssätt och kan sammanfattas med att man:

- Identifierar, formulerar och löser problem
- Verkar för att bygga kunskap och transparens
- Kritiskt granskar resultat

I det vetenskapliga förhållningssättet är transparens av vikt vilket innebär att vara öppen med metoden man använt för att andra ska kunna förstå och utvärdera hur man kommit fram till resultaten.

Systematiskt kvalitetsarbete och forskningsbaserat arbetssätt – inte samma sak

Grunden för det forskningsbaserade arbetssättet har likheter med det som i skollagen benämns systematiskt kvalitetsarbete. Ofta är det inom ramarna för skolans systematiska kvalitetsarbete som ett forskningsbaserat arbetssätt kan appliceras. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän, förskole- och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning.

En viktig skillnad är dock att kvalitetsarbetets syfte är att utveckla verksamheten för att de nationella målen för utbildningen ska uppfyllas, medan syftet med det forskningsbaserade arbetssättet t.ex. kan vara att öka kunskapen inom ett för skolan eller förskolan relevant arbetsområde. Systematiskt kvalitetsarbete är en kontinuerlig form för arbetet med skolutveckling medan forskningsbaserat arbetssätt är mer av en ansats för att undersöka och utveckla. En viktig skillnad är också att det forskningsbaserade arbetssättet bygger på en begreppsapparat där begrepp som knyter an till den vetenskapliga metoden är viktiga inslag.

Skolverket (2012). Promemoria om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, Dnr 2012:1700, s. 1 och 4.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Bestämmelsen om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet riktar sig både till dem som utformar styrdokumentet, dvs. riksdag, regering och Skolverket och till enskilda lärare.

Både utbildningens ämnesinnehåll och metod/pedagogik ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Lärarens ansvar och förutsättningar

Enskilda lärare har ansvar för att löpande hålla sig orienterade inom sitt ämnesområde.

Bestämmelsen reglerar indirekt rektorers, förskolechefers och huvudmäns ansvar att stärka lärares förutsättningar att bedriva undervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Lärarytbildningen har ett ansvar för att utveckla blivande lärares förmåga att bedriva undervisning utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Nyutexaminerad lärares vetenskapliga förhållningssätt kan dock inte förväntas vara färdigutvecklat. Som yrkesverksam bör lärare ges stöd och vägledning från såväl mer erfarna kolleger som från relevant forskning.

Skollagen (2010:800)

Utbildning och undervisning

I denna lag avses med

- undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och
- utbildning: den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål (1 kap. 3 § skollagen).

Huvudmannens ansvar för utbildningen

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Ledningen av utbildningen

Rektor

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

En ställföreträdare får utses för en rektor (2 kap. 9 § skollagen).

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen (4 kap. 3 § skollagen).

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 4 kap. 3 § skollagen ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå. (4 kap. 4 § skollagen).

Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet (SKOLFS 2012:98)

Uppföljning och utveckling av utbildningen

Verksamhetens resultat behöver dessutom följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till vad vetenskap och beprövad erfarenhet lyfter fram som betydelsefullt i genomförandet. Även vid planering och prioritering av utvecklingsinsatser är det viktigt att ta hänsyn till aktuell forskning (s 11).

Bilaga 1: Mall för huvudmannens redovisning till Skolinspektionen

Utvecklingsområde 1:
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2:
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:
Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: